

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIDAUS TARNYBOS STATUTO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SU JUO
SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo projektas (toliau – statuto projektas) buvo parengtas siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167, numatytą darbą – nuosekliai kasmet didinti vidaus tarnybos sistemos pareigūnų (toliau – pareigūnai) darbo užmokestį, didinti vidaus tarnybos sistemos patrauklumą ir skatinti pareigūnus siekti aukštesnių pareigų; sudaryti galimybes vidaus reikalų statutinėms įstaigoms kaip įmanoma efektyviau vykdyti joms pavestus uždavinius ir nustatytas funkcijas.

Statuto projekto tikslas – suvienodinti vidaus reikalų, teisingumo ir finansų ministrų valdymo sričių statutinėse įstaigose tarnaujančių pareigūnų statuso, darbo užmokesčio, socialinių garantijų teisinį reglamentavimą, paliekant kai kuriuos skirtingoms statutinių įstaigų sistemoms būdingus ypatumus, sukurti teisinės prielaidas palaipsniui didinti pareigūnų darbo užmokestį.

Taip pat kartu su statuto projektu teikiami Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto patvirtinimo įstatymo Nr. VIII-1631 pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos pataisos pareigūnų veiklos įstatymo, Lietuvos Respublikos tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto patvirtinimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1986 pripažinimo netekusiu galios įstatymo ir kitų susijusių įstatymų projektai (toliau – susiję įstatymų projektai). Susiję įstatymų projektai parengti atsižvelgus į statuto projekte įtvirtintas atitinkamas teisės normas ir į Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statute (toliau – Tarnybos KD statutas) bei Lietuvos Respublikos tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statute (toliau – Tarnybos muitinėje statutas) nustatytą veiklos specifiką apibrėžiantį reguliavimą.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Statuto projektą ir susijusius įstatymų projektus parengė vidaus reikalų ministro 2017 m. rugsėjo 5 d. įsakymu Nr. 1V-620 sudaryta tarpžinybinė darbo grupė įstatymo, kuriuo būtų reglamentuojamas vidaus tarnybos sistemos pareigūnų, Kalėjų departamento prie Teisingumo ministerijos ir jam pavaldžiose įstaigose tarnaujančių pataisos pareigūnų ir muitinės pareigūnų darbo apmokėjimas, tarnybos teisiniai santykiai, rengimo sistema ir kiti su jų tarnyba susiję klausimai, projektui parengti. Lietuvos Respublikos pataisos pareigūnų veiklos įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos muitinės įstatymo Nr. IX-2183 3, 7, 15, 17 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18¹ ir 18² straipsniais įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami projektuose aptarti teisiniai santykiai

3.1. Vidaus reikalų statutinių įstaigų pareigūnų tarnybos teisinius santykius ir darbo užmokestį reglamentuoja Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statutas (toliau – Vidaus tarnybos statutas). Pataisos pareigūnų tarnybos teisinius santykius ir darbo užmokestį reglamentuoja Tarnybos KD statutas. Muitinės pareigūnų tarnybos teisinius santykius reglamentuoja Tarnybos muitinėje statutas, o darbo užmokestį – Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas (toliau – Valstybės tarnybos įstatymas). Taip pat visiems minėtiems pareigūnams be išlygų yra taikomos atitinkamos Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos. Todėl esant poreikiui sureguliuoti tam tikrus visoms statutinių įstaigų sistemoms būdingus pareigūnų tarnybos teisinius santykius tenka rengti kelių įstatymų pakeitimų projektus, o tai nėra efektyvu.

3.2. Tarnybos muitinėje ir Tarnybos KD statutuose įtvirtintas atitinkamai muitinės pareigūno ir pataisos pareigūno sąvokų teisinis reglamentavimas lemia, kad muitinės ir pataisos pareigūnų pareigas eina ir tie asmenys, kurių atliekamos funkcijos nėra susijusios su statutinei įstaigai teisės aktuose nustatytų uždavinių įgyvendinimu ir kurie neturi viešojo administravimo įgaliojimų sau nepavaldžių asmenų atžvilgiu (pvz., personalo, finansų, teisės ir kt. srityse).

3.3. Vidaus tarnybos sistemos ir pataisos pareigūnų darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, kuri nustatoma atitinkamai pagal Vidaus tarnybos statute ir Tarnybos KD statute nustatytus pareiginės algos koeficientus, priedai už stažą ir laipsnį (rangą) bei priemokos. Šiuo metu pataisos pareigūnams yra nustatyti mažesni priedai už rangus negu vidaus tarnybos sistemos pareigūnams už laipsnius, tačiau jų dydis bus suvienodintas nuo 2019 m. sausio 1 d., įsigaliojus Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto antrojo skirsnio ir 10, 11, 13, 16, 18, 23, 24, 29, 30, 33, 34, 36, 37, 38, 40, 43, 44, 46, 47 straipsnių pakeitimo, Statuto papildymo 10¹, 16¹, 29¹, 35¹, 38¹ straipsniais ir priedu ir 48 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XIII-697 19 straipsnio 2 daliai. Muitinės pareigūnų darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, kuri nustatoma vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo nuostatomis, priedai už kvalifikacinę kategoriją, pareiginį laipsnį ir stažą bei priemokos. Pažymėtina, kad muitinės pareigūnams nustatyti mažesni nei vidaus tarnybos sistemos pareigūnų priedai už pareiginius laipsnius. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad vidaus tarnybos sistemos pareigūnams mokamas priedas už stažą apskaičiuojamas atsižvelgiant į jų vidaus tarnybos stažą, o muitinės ir pataisos pareigūnams – į jų tarnybos Lietuvos valstybei stažą. Atsižvelgiant į tai, kad, vadovaujantis Vidaus tarnybos statuto nuostatomis, į vidaus tarnybos stažą yra įskaitomi papildomi laikotarpiai, vidaus tarnybos sistemos pareigūnams mokami didesni priedai už stažą. Skiriasi skirtingose statutinių įstaigų sistemose tarnaujantiems pareigūnams mokamų priedų teisinis reglamentavimas. Taigi, akivaizdu, kad darbo užmokesčio reglamentavimas skirtinguose įstatymuose sąlygoja tai, jog skirtingose statutinių įstaigų sistemose lygiavertės pareigas einančių pareigūnų darbo užmokestis yra nevienodas, o šio reglamentavimo tobulinimas yra netolygus ir nevienodas.

3.4. Statutuose nustatytas skirtingas pareigūno statuso įgijimo teisinis reglamentavimas.

Pagal Vidaus tarnybos statuto nuostatas, asmenys, pretenduojantys į vidaus tarnybą, turi būti baigę vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigą ar centrinės vidaus reikalų statutinės įstaigos vadovo siuntimu kitą švietimo įstaigą arba vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigos įvadinio mokymo kursus.

Tarnybos KD statute nustatyta, kad į tarnybą Kalėjų departamente ir jam pavaldžiose įstaigose priimami asmenys, baigę profesinio mokymo programą pataisos pareigūnų švietimo įstaigoje, taip pat atrankos metu atrinkti asmenys. Pataisos pareigūnams, į tarnybą priimtiems atrankos būdu, išskyrus Kalėjų departamento direktorių, jo pavaduotoją ir Kalėjų departamentui pavaldžios įstaigos direktorių, nuo skyrimo į pareigas dienos nustatomas 6 mėnesių išbandymo terminas, jie prieš pradėdami eiti pareigas turi išklausti įvadinį mokymą pataisos

pareigūnų švietimo įstaigoje. Esant nepatenkinamiems išbandymo rezultatams, pareigūnai atleidžiami.

Tarnybos muitinėje statute nustatyta, kad į tarnybą muitinėje priimama konkurso būdu. Priimtam į pareigas muitinės pareigūnui, išskyrus Muitinės departamento generalinį direktorių, jo pavaduotojus, muitinės įstaigų vadovus ir jų pavaduotojus, nustatoma nuo vieno iki aštuonių mėnesių stažuotė. Stažuotę sudaro įvadinis mokymas ir stažuotės vadovo prižiūrimas praktinis darbas atliekant pareigybės aprašyme nustatytas pareigas. Jeigu stažuotės rezultatai nepatenkinami, pareigūnas atleidžiamas.

3.5. Tarnybos muitinėje ir Tarnybos KD statutuose įtvirtintas pakaitinio pareigūno institutas. Šie pareigūnai priimami į pareigas vietoj negalinčio eiti pareigų pareigūno ir šiam grįžus atleidžiami.

3.6. Statutuose nustatyta skirtinga centrinių statutinių įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų skyrimo tvarka, statutinių įstaigų vadovų ir pavaduotojų rotacija nustatyta tik Vidaus tarnybos statute.

Taip pat pažymėtina, kad Vidaus tarnybos statute nustatyta, kad sprendimus dėl tarnybinės veiklos vertinimo, kasmetinių atostogų nutraukimo ir kt. su jų tarnyba susijusiais klausimais priima asmuo, skiriantis į pareigas. Atsižvelgiant į tai, minėtus sprendimus dėl centrinių statutinių įstaigų vadovų turi priimti Vyriausybė, o dėl Lietuvos policijos generalinio komisaro – Lietuvos Respublikos Prezidentas.

3.7. Statutuose įtvirtintos skirtingos pareigūnams suteikiamų laipsnių sistemos. Vidaus tarnybos sistemos pareigūnams nuosekliai, atsižvelgiant į ištarnautus metus, suteikiami vidaus tarnybos ir policijos laipsniai. Laipsnio netenkama tik netekus Lietuvos Respublikos pilietybės, netarnaujančių buvusių pareigūnų laipsniai yra atsargos laipsniai. Pataisos pareigūnams nuosekliai, atsižvelgiant į ištarnautus metus, išskyrus Kalejimų departamento direktorių, suteikiami tarnybiniai rangai. Perkėlus į žemesnes pareigas, suteikiamas žemesnis rangas, rango netenkama atleidus pareigūną iš tarnybos. Muitinės pareigūnams suteikiami jų pareigas atitinkantys pareiginiai laipsniai. Pareiginio laipsnio netenkama atleidus pareigūną iš tarnybos.

3.8. Vidaus tarnybos statuto 30 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad vidaus tarnybos sistemos pareigūnai, tiesiogiai dalyvavę atskleidžiant ar ištiriant nusikalstamas veikas ir kitus teisės pažeidimus, kuriais padaryta ar galėjo būti padaryta turtinė žala valstybei, Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti skatinami ne didesne kaip pareigūno 4 vidutinių darbo užmokesčių dydžio vienkartinė pinigine išmoka. Ši nuostata įgyvendinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 4 d. nutarimu Nr. 1575 „Dėl Pareigūnų ir valstybės tarnautojų, tiesiogiai dalyvavusių išaiškinant (ištiriant) nusikaltimus ir kitus teisės pažeidimus, kuriais padaryta (galėjo būti padaryta) turtinė žala valstybei, skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Kadangi šio nutarimo preambulėje nurodyti įstatymai skirtingai reglamentuoja vienkartinių piniginių išmokų dydį (pvz., Tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statutas ir Valstybės tarnybos įstatymas vienkartinės pinigines išmokas dydžio nenustato, Specialiųjų tyrimų tarnybos statutas ir Prokuratūros įstatymas nustato galimybę skirti iki vieno vidutinio darbo užmokesčio dydžio vienkartinę piniginę išmoką, o Vidaus tarnybos statutas nustato galimybę skirti iki 4 vidutinių darbo užmokesčių dydžio vienkartinę piniginę išmoką), už nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų, kuriais padaryta ar galėjo būti padaryta turtinė žala valstybei, išaiškinimą (ištirimą) sudaromos prielaidos valstybės tarnautojams mokėti skirtingo dydžio vienkartinės pinigines išmokas, o tai galimai neatitinka lygiateisiškumo principo.

3.9. Statutuose skirtingai reglamentuojami darbo ir poilsio laiko ypatumai.

Vidaus tarnybos statute nustatyta, kad pareigūnui gali būti pavedama dirbti iki 8 valandų viršvalandžių per savaitę, o jeigu pareigūnas sutinka – iki 24 valandų viršvalandžių per savaitę (7 dienų laikotarpį). Viršvalandžiai per kalendorinius metus negali viršyti 250 valandų. Pareigūnams, dirbantiems pamainomis, nepertraukiamo poilsio tarp darbo dienų (pamainų) laikas, kai pamaina ilgesnė kaip 12 valandų, privalo būti ne trumpesnis kaip iki nepertraukiamo poilsio buvusios pamainos kartu su viršvalandžiais trukmė. Kitų pareigūnų nepertraukiamo poilsio laikas nėra nustatytas. Pareigūno budėjimo laikas įstaigoje prilyginamas darbo laikui, o budėjimas namuose ar iš anksto aptartoje tarnybos vietovės vietoje – ne mažiau kaip pusė darbo laiko. Už budėjimą suteikiamas poilsio laikas arba apmokama Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka. Vadovaujantis Vidaus tarnybos statutu pareigūnui gali būti skiriama budėti iki 96 valandų per mėnesį, tačiau faktiškai galima skirti tik tiek budėjimo valandų, kad pareigūno visas darbo laikas kartu su viršvalandžiais ir budėjimo laiku (skaičiuojamas visas budėjimo laikas įstaigoje arba ne mažiau kaip pusė budėjimo laiko namuose ar iš anksto aptartoje tarnybos vietovės vietoje) neviršytų maksimalaus darbo laiko kartu su viršvalandžiais, t. y. kad susidarytų ne daugiau kaip 24 valandos viršvalandžių per savaitę, ir iš viso susidarytų ne daugiau kaip 250 valandų viršvalandžių per metus. Toks darbo laiko ir poilsio reglamentavimas neatitinka realių vidaus reikalų įstaigų poreikių. Be to, 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojusiam Darbo kodekse nustatyta, kad darbuotojo buvimas ne darbovietėje, bet esant pasirengusiam atlikti tam tikrus veiksmus ar atvykti į darbovietę kilus būtinybei įprastiniu poilsio laiku (pasyvusis budėjimas namie), nelaikomas darbo laiku, išskyrus faktiškai atliktų veiksmų laiką, toks budėjimas negali trukti ilgesnį kaip nepertraukiamą vienos savaitės per keturias savaites laikotarpį ir už jį mokama ne mažesnė kaip dvidešimties procentų dydžio vidutinio darbo užmokesčio per mėnesį priemoka.

Tarnybos KD statute darbo ir poilsio laikas reglamentuojamas panašiai kaip ir Vidaus tarnybos statute, išskyrus šias nuostatas: pataisos pareigūnui galima pavesti dirbti tik iki 8 valandų viršvalandžių per savaitę, viršvalandžiai per metus negali viršyti 180 valandų; nepertraukiamo poilsio tarp darbo dienų laikas privalo būti ne trumpesnis kaip 24 valandos; pataisos pareigūnams budėti galima pavesti ne dažniau kaip kartą per mėnesį, o pataisos pareigūno sutikimu – ne dažniau kaip kartą per savaitę.

Tarnybos muitinėje statute nustatyta, kad muitinės pareigūnų darbo ir poilsio režimo ypatumus (taikant suminę darbo laiko apskaitą, nustatant nepertraukiamo poilsio trukmę ir kt.) nustato Muitinės departamento generalinis direktorius, vadovaudamasis Darbo kodeksu, įstatymais ir kitais teisės aktais.

3.10. Statutuose nustatytos panašios pareigūnų socialinės garantijos, tačiau yra ir skirtumų.

Vidaus tarnybos statute ir Tarnybos KD statute nustatyta, kad pareigūnai įgyja teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinę pensiją šios pensijos skyrimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyta tvarka. Pagal Tarnybos muitinėje statutą teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinę pensiją turi tik muitinės mobiliųjų grupių pareigūnai, muitinės postų pareigūnai ir muitinės pareigūnai, atliekantys kriminalinę žvalgybą ir (arba) ikiteisminį tyrimą. Vidaus tarnybos statute nustatytos šios socialinės garantijos: gyvenamųjų patalpų nuomos išlaidų kompensavimas; pareigūnų, jų šeimos narių ir nuosavybės apsauga; grąžinimas į tarnybą. Muitinės ir pataisos pareigūnams minėtos socialinės garantijos nenustatytos.

Pagal Vidaus tarnybos statutą ir Tarnybos KD statutą, pareigūnams įtvirtintas vidutinio darbo užmokesčio ir gautos ligos pašalpos skirtumo kompensavimas, kai laikinasis nedarbingumas susijęs su tarnybinių pareigų atlikimu; papildomai per programas iš valstybės biudžeto remiama pareigūnų sveikatos priežiūra. Muitinės pareigūnams šios socialinės garantijos nenustatytos.

Vadovaujantis Vidaus tarnybos statutu ir Tarnybos KD statutu pareigūnams, kurie pagal tarnybos pobūdį važinėja tarnybiniais tikslais, taip pat vyksta į tarnybą ir iš jos, kompensuojamos važiavimo išlaidos. Tarnybos maitinėje statute minėta socialinė garantija nustatyta tik maitinės postų pareigūnams.

Vidaus tarnybos statute nustatyta, kad kompensacijos pareigūno žūties atveju išmokamos tik tuo atveju, jeigu pareigūnas žuvo atlikdamas tarnybines pareigas, jei tarnybinių pareigų atlikimas buvo susijęs su didesniu pavojumi ar didesne rizika pareigūno gyvybei ar sveikatai, arba kurio mirties priežastis yra susijusi su jo tarnybinių pareigų atlikimu, jei tarnybinių pareigų atlikimas buvo susijęs su didesniu pavojumi ar didesne rizika pareigūno gyvybei ar sveikatai. Vadovaujantis Tarnybos KD statute minėta kompensacija mokama tuo atveju, jei pataisos pareigūnas žuvo eidamas tarnybines pareigas arba jeigu tai susiję su tarnyba Kalėjų departamente arba jam pavaldžiose įstaigose. Tarnybos maitinėje statute nustatyta, kad kompensacija išmokama pareigūnui žuvus vykdant tarnybines pareigas arba ne tarnybos metu, bet dėl priežasčių, susijusių su tarnyba.

Visuose statutuose kasmetinių atostogų trukmė nustatyta kalendorinėmis dienomis. Vidaus tarnybos statute ir Tarnybos KD statute kasmetinių atostogų trukmė nustatoma atsižvelgiant į ištarnautus metus: iki 10 metų – 30 kalendorinių dienų, nuo 10 iki 15 metų – 40 kalendorinių dienų, 20 metų ir daugiau – 45 kalendorinės dienos. Tarnybos maitinėje statute nustatyta kitokia kasmetinių atostogų apskaičiavimo tvarka: maitinės pareigūnui, turinčiam didesnę kaip penkerių metų tarnybos maitinėje stažą, už kiekvieną paskesnių trejų metų tarnybos maitinėje stažą suteikiamos papildomos 3 kalendorinės dienos kasmetinių atostogų.

3.11. Vidaus tarnybos statute nustatyta, kad pirminės grandies pareigūnai gali tarnauti tol, kol jiems sukaks 55 metai, vidurinės grandies pareigūnai – kol jiems sukaks 60 metų, aukštesniosios ir aukščiausios grandies pareigūnai – kol jiems sukaks 65 metais. Tarnybos trukmės pratęsimai nenustatyti.

Pagal Tarnybos KD statutą, pataisos pareigūnai gali tarnauti tol, kol sukaks 55 metus, jų tarnyba gali būti pratęsta ne ilgesniam kaip 3 metų laikotarpiui, tačiau ne ilgiau, negu jam sukanka Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytas senatvės pensijos amžius.

Vadovaujantis Tarnybos maitinėje statuto nuostatomis, maitinės pareigūnai gali tarnauti tol, kol sukaks 65 metus, o maitinės mobiliosios grupės pareigūnai, maitinės postų pareigūnai ir maitinės pareigūnai, atliekantys kriminalinę žvalgybą ir (arba) ikiteisminį tyrimą, – kol sukaks 62 metus ir 6 mėnesius. Maitinės pareigūnų tarnyba gali būti pratęsta iki vieno metų ir bendras pratęstas tarnybos laikas negali viršyti trejų metų.

3.12. Statutai nereglementuoja pareigūnų, tarnaujančių skirtingose statutinių įstaigų sistemose, tarnybinio kaitumo teisinių santykių, taip pat nustato skirtingą karjeros principo įgyvendinimą statutinėse įstaigose.

3.13. Tarnybos KD statute nustatytos prievartos priemonės ir jų naudojimo sąlygos, taip pat reglamentuotas šaunamojo ginklo naudojimas ir kt. su pataisos pareigūnų veikla susiję klausimai. Tarnybos maitinėje statute nustatytas personalo valdymas, pareigūnų tarnybos vietos specifika ir kt.

3.14. Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme nustatytos atitinkamos nuostatos, susijusios su pataisos pareigūnų profesiniu mokymu.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

4.1. Statuto projekte siūloma šiuo metu vidaus tarnybos sistemos pareigūnų tarnybą reglamentuojančio Vidaus tarnybos statuto pagrindu suvienodinti vidaus reikalų, teisingumo ir

finansų ministrų valdymo sričių statutinėse įstaigose tarnaujančių pareigūnų tarnybos teisinius santykius, darbo užmokestį ir socialines garantijas, paliekant kai kuriuos ypatumus, o Tarnybos KD statutą ir Tarnybos muitinėje statutą pripažinti netekusiais galios.

4.2. Statuto projekte įtvirtinama vidaus tarnybos sistemos pareigūno sąvoka, analogiška dabar galiojančiame Vidaus tarnybos statute nustatyta pareigūno sąvokai. Siekiant užtikrinti muitinės ir pataisos sistemų pareigūnų tarnybos teisinių santykių tęstinumą, statuto projekte siūloma nustatyti, kad iki jo įsigaliojimo minėtose įstaigose tarnaujantys pareigūnai yra laikomi vidaus tarnybos sistemos pareigūnais, tarnaujančiais pagal statuto projektą, todėl iki projekto įsigaliojimo turi būti įgyvendintas muitinės ir pataisos sistemų pareigūnų, einančių pareigas, kurios neatitinka naujos pareigūno sąvokos, statuso pakeitimas. Atsižvelgiant į tai, Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektuose nustatoma nauja vidaus tarnybos sistemos pareigūno sąvoka ir įtvirtinamos vidaus tarnybos sistemos pareigūno sąvokos neatitinkančių pareigūnų statuso keitimo nuostatos. Įgyvendinant minėtų pareigūnų statuso keitimą, siūloma pareigūnus perkelti į kitas pareigūnų pareigas, taip pat nustatyti, kad minėti pareigūnai gali būti jų rašytiniu sutikimu perkelti į esančias ar įsteigtas naujas karjeros valstybės tarnautojo pareigas be konkurso, o tuo atveju, kai vietoj pareigūno sąvokos neatitinkančios pareigybės steigiama karjeros valstybės tarnautojų pareigybės, kuriai priskiriamos to paties pobūdžio kaip ir naikinamos pareigybės funkcijos, pareigūno sąvokos neatitinkančias pareigas ėjusiam asmeniui turi būti siūloma eiti šias karjeros valstybės tarnautojo pareigas ir, jeigu jis sutinka, jis turi būti be konkurso perkeltas į šias įsteigtas naujas karjeros valstybės tarnautojo pareigas. . Taip pat siekiant kompensuoti statutinio valstybės tarnautojo statuso praradimą siūloma nustatyti, kad tuo atveju, kai į karjeros valstybės tarnautojo pareigas perkeliama pareigūno pareiginė alga su priedu už pareiginį laipsnį ir kvalifikacinę kategoriją buvo didesnė negu nustatyta pareiginė alga perkėlus jį į karjeros valstybės tarnautojo pareigas, jam nustatomas šio darbo užmokesčio skirtumo dydžio priedas, mokamas tol, kol karjeros valstybės tarnautojui Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka bus nustatytas didesnis ar mažesnis darbo užmokestis.

4.3. Statuto projekte siūloma šiuo metu Vidaus tarnybos statute nustatytos darbo užmokesčio sistemos pagrindu nustatyti vienodą darbo užmokesčio sistemą, kurią sudarytų pareiginė alga, priedai už laipsnį ir vidaus tarnybos stažą bei priemokos. Statuto projekte siūloma nustatyti, kad pareigūno pareiginė alga nustatoma taikant pareigūno pareigybei nustatytą pareiginės algos koeficientą iš atitinkamos pareigybių grupės pareigybėms nustatytų pareiginės algos koeficientų intervalų (atsisakant Vidaus tarnybos statute nustatytų 8 koeficientų kiekvienai pareigybių grupei). Siekiant aiškumo, siūloma nustatyti, kad priimamo į pareigūno pareigas asmens pareiginė alga būtų nustatoma taikant ne daugiau kaip 1,5 didesnę koeficientą negu pareigūno pareigybei nustatytas mažiausias pareiginės algos koeficientas, po kablelio nustatant vieną skaičių, o pareigūnui, paskirtam į aukštesnes pareigas, pareiginė alga nustatoma taikant ne mažiau kaip 0,5 ir ne daugiau kaip 1,5 didesnę koeficientą negu jo iki paskyrimo nustatytas pareiginės algos koeficientas, tačiau neviršijant tai pareigybei nustatyto didžiausio koeficiento. Tai padėtų užtikrinti, kad pareigūną perkeltiant į aukštesnes pareigas arba pareigūno tarnybinę veiklą įvertinus labai gerai jam realiai, o ne tik formaliai, padidėtų pareiginė alga, ir tai motyvuotų pareigūnus siekti aukštesnių pareigų.

Siūlomas pareiginės algos teisinis reglamentavimas, pagal kurį yra nustatomi ne konkretūs koeficientai, o jų intervalas, sudarytų teisinės prielaidas lanksčiau spręsti pareigūnų darbo

užmokesčio didinimo problemą, atsižvelgiant į statutinių įstaigų galimybes vykdant struktūrinius pertvarkymus ir didinant veiklos efektyvumą sutaupytas lėšas skirti darbo užmokesčiui didinti.

Statuto projektu taip pat siūloma padidinti kiekvienai pareigybių grupei nustatytą maksimalų galimą pareiginės algos koeficientą, kad įstaigai turint lėšų prireikus galima būtų padidinti pareigūno pareiginę algą. Pagal projektą žemiausias pareigas einančio pirminės grandies pareigūno pareiginė alga galės būti padidinta iki 1000 eurų neatskaičius mokesčių (be priedų, priemonių, be papildomo apmokėjimo už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis).

Nustatant minimalius koeficientus atsižvelgta į Tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto antrojo skirsnio ir 10, 11, 13, 16, 18, 23, 24, 29, 30, 33, 34, 36, 37, 38, 40, 43, 44, 46, 47 straipsnių pakeitimo, Statuto papildymo 10(1), 16(1), 29(1), 35(1), 38(1) straipsniais ir priedu ir 48 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatyme Nr. XIII-697 nustatytus minimalius pataisos pareigūnų pareiginės algos koeficientus. Nustatant maksimalius koeficientus atsižvelgta į Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo projekte siūlomus nustatyti koeficientus ir jie yra mažesni nei minėtame projekte.

Įtvirtinus vienodą minėtų statutinių įstaigų sistemų pareigūnų darbo užmokesčio sistemą siekiama užtikrinti, kad pareigūnai, tarnaujantys statutinėse įstaigose, gautų darbo užmokestį, apskaičiuojamą pagal vienodus kriterijus, ir vienos statutinės įstaigos nebūtų privilegijuotos kitų institucijų atžvilgiu.

4.4. Statuto projekte siūloma palikti esamą priėmimo į vidaus reikalų ministro valdymo srities statutines įstaigas tvarką ir nustatyti priėmimo į vidaus tarnybą teisingumo ir finansų ministrų valdymo sričių statutines įstaigas ypatumus: ne tik baigus statutinę profesinio mokymo įstaigą ar kitą švietimo įstaigą centrinės įstaigos vadovo siuntimu, bet ir konkurso būdu. Siekiant užtikrinti, kad pareigūno pareigas eitų tik atitinkamai parengti pareigūnai, siūloma asmenims, į vidaus tarnybą priimtiems konkurso būdu, nustatyti iki 6 mėnesių stažuotę, kurią sudarytų įvadinis mokymas ir stažuotės vadovo prižiūrimas praktinis darbas atliekant pareigybės aprašyme nustatytas pareigas. Taip pat siūloma nustatyti, kad esant nepatenkinamiems stažuotės rezultatams pareigūnas iš vidaus tarnybos būtų atleidžiamas.

4.5. Statuto projekte siūloma suvienodinti reikalavimus teisingumo ir finansų ministrų valdymo sričių statutinių įstaigų personalui, atsižvelgiant į būtinumą užtikrinti įstaigoms pavestų užduočių ir funkcijų tinkamą vykdymą. Muitinės sulaikytų prekių valdymo ir administravimo procedūras muitinėje vykdo ir po statuto projekto įsigaliojimo vykdys darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, ir karjeros valstybės tarnautojai. Šių procesų metu valdomos ne tik labai didelės vertės, siekiančios keliasdešimt milijonų eurų, prekės, bet ir saugomi įrodymai baudžiamosiose ir administracinio nusižengimo bylose, narkotinės medžiagos ir kitos didelę reikšmę turinčios prekės, vertybės ar daiktai, todėl, siekiant užtikrinti valstybės ir visuomenės interesų apsaugą, tokias funkcijas vykdančių darbuotojų reputacijai taip pat turi būti keliami griežtesni reikalavimai. Šie darbuotojai, atsižvelgiant į jų atsakomybės mastą, tiesioginį kontaktą su iš pažeidėjų konfiskuotomis prekėmis, narkotinėmis medžiagomis, su saugomais daiktiniais įrodymais, turėtų būti tikrinami ir dėl statuto projekto 9 straipsnio 2 dalies 1 punkto, 10 straipsnio 3 dalies 2 punkto ir 15 straipsnio 1 dalies 2 ir 5 punktų nuostatose nustatytų reikalavimų, kaip ir Kalėjimų departamento ir jam pavaldžių įstaigų valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis. Toks reguliavimas atitinka Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2016 m. spalio 3 d. antikorupcinio vertinimo išvadą Nr. 4-01-7344 „Dėl Darbo kodekso 41 straipsnio 3 dalies ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių darbuotojų priėmimą į pareigas viešajame sektoriuje“.

4.6. Statuto projekte siūloma atsisakyti pakaitinio pareigūno instituto, kuris buvo nustatytas Tarnybos KD statute ir Tarnybos muitinėje statute. Šie pareigūnai buvo priimami vietoj laikinai

negalinčio eiti pareigų pareigūno, jie turėjo atitikti nustatytus reikalavimus, skiriamas finansavimas jų parengimui, aprūpinimui tarnybine uniforma, tačiau pareigūno statusą įgydavo tik trumpam terminui, nes grįžus laikinai negalinčiam eiti pareigų pareigūnui būdavo atleidžiami.

4.7. Statuto projekte siūloma suvienodinti centrinių statutinių įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų skyrimo tvarką. Siūloma nustatyti, kad vidaus reikalų centrinių įstaigų vadovus į pareigas skiria Vyriausybė, jeigu šių įstaigų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nenustatyta kitaip, ir vidaus reikalų centrinių įstaigų vadovų pavaduotojų įgaliojimų trukmę susieti su centrinių statutinių įstaigų vadovų kadencija. Taip pat siūloma nustatyti, kad vidaus reikalų statutinių įstaigų, išskyrus centrinių statutinių įstaigų, vadovams ir pavaduotojams taikoma rotacija.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal statuto projekto nuostatas centrinių statutinių įstaigų vadovai pavaldūs ir atskaitingi ministrui, siekiant, kad teisinis reglamentavimas, susijęs su visų vadovų tarnybos santykiais (išskyrus skyrimą į pareigas ir atleidimą iš jų), būtų vienodas, siūlytina statuto projekte nustatyti, kad visais statute nustatytais atvejais sprendimus dėl vadovų tarnybos santykių (išskyrus skyrimą į pareigas ir atleidimą iš jų bei tarnybinių nuobaudų skyrimą), neatsižvelgiant į tai, kas juos paskyrė į pareigas, priima ministras.

4.8. Statuto projekte siūloma suvienodinti pareigūnų laipsnių sistemą – pataisos ir muitinės pareigūnams vietoj rangų ir pareiginių laipsnių bus suteikiami vidaus tarnybos laipsniai, nustatomas tarnaujančių pareigūnų turimų rangų ir pareiginių laipsnių pervardijimo mechanizmas. Taip pat siekiant užtikrinti, kad perėjimas prie naujos laipsnių sistemos nepareikalautų papildomų biudžeto lėšų, statuto projekto įgyvendinimo nuostatose siūloma nustatyti, kad finansų ir teisingumo ministrų valdymo sričių statutinių įstaigų pareigūnai dėvi iki įstatymo įsigaliojimo išduotas tarnybines uniformas su skiriamaisiais ženklais tol, kol bus išduotos naujos tarnybinės uniformos su skiriamaisiais ženklais.

4.9. Statuto projekte siūloma nustatyti, kad pareigūnai, tiesiogiai dalyvavę atskleidžiant ar ištiriant nusikalstamas veikas ir kitus teisės pažeidimus, kuriais padaryta ar galėjo būti padaryta turtinė žala valstybei, Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti skatinami Vyriausybės nustatyto dydžio pinigine išmoka. Pritarus pasiūlymui būtų sukurtos prielaidos pareigūnams skirti tokio paties dydžio kaip ir kitiems valstybės tarnautojams pinigines išmokas už tos pačios rūšies nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų išaiškinimą (ištirimą).

4.10. Atsižvelgiant į vidaus tarnybos specifiką, statuto projekte siūloma nustatyti, kad darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, negali būti ilgesnis kaip 24 valandos per darbo dieną (pamainą) ir 70 valandų per kiekvieną 7 dienų laikotarpį. Atsižvelgiant į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos Nr. 2003/88/EB „Dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų“ (toliau – Direktyva) 16 straipsnio b punktą, kuriame nustatyta, kad per ketvirtį (3 mėnesių laikotarpį) šių pareigūnų vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, per kiekvieną 7 dienų laikotarpį neturi viršyti 48 valandų, statuto projekte siūloma nustatyti, kad pareigūnų, kuriems netaikoma suminė darbo laiko apskaita, vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, per kiekvieną 7 dienų laikotarpį neturi viršyti 48 valandų. Pažymėtina, kad pareigūnų darbo laiko norma – 40 valandų per savaitę – nėra keičiama, o daugiau viršvalandžių dirbantiems pareigūnams bus tinkamai atlyginama – papildomai apmokama arba esant galimybei suteikiamas poilsio laikas. Be to, projekto 46 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad šioje dalyje nurodytų pareigūnų viršvalandžiais laikomas laikas, kada šie pareigūnai faktiškai dirba viršydamiesi nustatytą pamainos ar apskaitinio laikotarpio bendrą darbo laiko normą. Tai reiškia, kad viršvalandžiai bus skaičiuojami ne tik kai per visą apskaitos laikotarpį pareigūnai išdirbs daugiau valandų, nei nustatyta pagal jų darbo grafiką, bet ir tais atvejais, kai projekto 47 straipsnyje nustatytais atvejais pareigūnui bus pavesta dirbti viršvalandžius (pavyzdžiui,

pareigūną iškvietus dirbti jo poilsio dieną ar pavedus dirbti viršvalandžius), šis papildomai dirbtas laikas bus apmokamas kaip viršvalandžiai net ir tais atvejais, kai pakoregavus grafiką faktiškai per apskaitos laikotarpį viršvalandžiai nesusidarys. Šiuo metu tokius viršvalandžius įstaigos neretai „išlygina“ koreguodamos grafikus ir nustatydamos mažiau darbo valandų.

Siekiant teisinio aiškumo siūloma nustatyti, kad visiems pareigūnams, taip pat ir dirbantiems pamainomis, kasdienio nepertraukiamojo poilsio tarp darbo dienų (pamainų) trukmė negali būti trumpesnė kaip 11 valandų iš eilės, o per septynių paeiliui einančių dienų laikotarpį pareigūnui turi būti suteiktas ne mažiau kaip 35 valandų nepertraukiamojo poilsio laikas. Taip pat siūloma nustatyti, kad kai tarnybinė užduotis nebūtų įvykdyta dėl suteikto poilsio, gali būti nukrypta nuo poilsio režimo reikalavimų, tačiau vadovas privalo atsiradus galimybei iš karto suteikti pareigūnui ne trumpesnę nei šioje dalyje nurodytą nepertraukiamą poilsį, o jeigu dėl objektyvių priežasčių minėtos trukmės poilsio laiko suteikti neįmanoma, privalo suteikti poilsį, užtikrinantį jo sveikatos ir darbingumo atgavimą. Siūlomas reglamentavimas užtikrintų tinkamą statutinei įstaigai nustatytų uždavinių įgyvendinimą esant ypatingoms sąlygoms, kai užduoties vykdymas sutriktų ar ji iš viso būtų neįgyvendinta ją nutraukus dėl būtinybės pareigūnui suteikti poilsį. Pažymėtina, kad siūlomas reglamentavimas atitinka Direktyvos nuostatas. Direktyvos 17 straipsnyje nustatyta, kad, deramai laikydamosi darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos bendrųjų principų, valstybės narės gali nukrypti nuo minimalaus poilsio laiko su apsauga ir sekimu susijusiai veiklai, reikalaujančiai nuolatinio buvimo, kad būtų apsaugotas turtas ir asmenys, įvykus nelaimingam atsitikimui arba, kai gresia jo pavojus ir kt. Leidžiančios nukrypti nuostatos gali būti priimtose įstatymais ir kitais teisės aktais su sąlyga, kad darbuotojams suteikiamas lygiavertis kompensuojamojo poilsio laikas, arba išskirtiniais atvejais, kai dėl objektyvių priežasčių suteikti lygiavertį kompensuojamojo poilsio laiką neįmanoma, suinteresuotiems darbuotojams suteikiama atitinkama apsauga.

2017 m. liepos 1 d. įsigaliojusiame Darbo kodekse nustatyta, kad darbuotojo buvimas ne darbovietėje, bet esant pasirengusiam atlikti tam tikrus veiksmus ar atvykti į darbovietę kilus būtinybei įprastiniu poilsio laiku (pasyvusis budėjimas namie), nelaikomas darbo laiku, išskyrus faktiškai atliktų veiksmų laiką. Atsižvelgus į tai, siūloma nustatyti, kad pareigūno budėjimo laikas įstaigoje prilyginamas darbo laikui, o budėjimas namuose ar iš anksto aptartoje tarnybos vietovės vietoje į darbo laiką neįskaičiuojamas. Už pareigūno budėjimo namuose ar iš anksto aptartoje tarnybos vietovės vietoje laiką mokama 50 procentų jo vidutinio darbo užmokesčio. Už budėjimą įstaigoje, kai viršijama pareigūnui nustatyta darbo laiko trukmė, pareigūno pasirinkimu jam per artimiausią mėnesį privalo būti suteiktas poilsio laikas tokios pat trukmės kaip viršytas darbo laikas arba šis poilsio laikas gali būti pridedamas prie kasmetinių atostogų, arba apmokama kaip už viršvalandinį darbą. Pritarus siūlomam reglamentavimui statutinės įstaigos nebesusidurtų su viršvalandžių viršijimo problema, kai pareigūnams iki 96 valandų per mėnesį gali būti pavedama budėti namuose ar iš anksto aptartoje vietoje, ir turėtų galimybę palaikyti nuolatinę pareigūnų parengtį reaguoti į galimus teroristinius aktus ir kitas grėsmes bei tinkamai įgyvendinti joms pavestus uždavinius.

4.11. Statuto projekte siūloma nustatyti, kad vidaus reikalų, teisingumo ir finansų ministrų valdymo sričių statutinėse įstaigose tarnaujantiems pareigūnams taikomos šios socialinės garantijos: vidutinio darbo užmokesčio ir gautos ligos pašalpos skirtumo kompensavimas, kai laikinasis nedarbingumas susijęs su tarnybinių pareigų atlikimu; papildomai per programas iš valstybės biudžeto remiama pareigūnų sveikatos priežiūra; gyvenamųjų patalpų nuomos išlaidų kompensavimas; pareigūnų, jų šeimos narių ir nuosavybės apsauga; grąžinimas į tarnybą. Atsižvelgiant į tai, muitinės pareigūnams bus nustatytos šios naujos socialinės garantijos: gyvenamųjų patalpų nuomos išlaidų kompensavimas; pareigūnų, jų šeimos narių ir nuosavybės

apsauga; grąžinimas į tarnybą, vidutinio darbo užmokesčio ir gautos ligos pašalpos skirtumo kompensavimas, kai laikinasis nedarbingumas susijęs su tarnybinių pareigų atlikimu; papildomai per programas iš valstybės biudžeto remiama pareigūnų sveikatos priežiūra; galimybė kompensuoti važiavimo išlaidas visiems muitinės pareigūnams (šiuo metu ši socialinė garantija taikoma tik muitinės postų pareigūnams). Pataisos pareigūnams bus nustatytos šios naujos socialinės garantijos: gyvenamųjų patalpų nuomos išlaidų kompensavimas; pareigūnų, jų šeimos narių ir nuosavybės apsauga; grąžinimas į tarnybą.

Siekiant nemažinti šiuo metu pataisos ir muitinės pareigūnams nustatytų socialinių garantijų, siūloma nustatyti, kad kompensacijos pareigūno žūties atveju išmokamos, jeigu pareigūnas žuvo atlikdamas tarnybines pareigas arba jo mirties priežastis yra susijusi su jo tarnybinių pareigų atlikimu, arba kuris nužudytas dėl tarnybinių pareigų atlikimo ar pareigūno statuso. Analogiškas reglamentavimas yra nustatytas ir Specialiųjų tyrimų tarnybos statute bei Žvalgybos įstatyme.

Projekte išeitinių kompensacijų dydžiai nustatomi tokie patys, kaip ir šiuo metu. Analogiški minėtų kompensacijų dydžiai yra nustatyti ir Specialiųjų tyrimų tarnybos statute bei Žvalgybos įstatyme. Išeitinių kompensacijų dydžiai ir mokėjimas pareigūnams, iš vidaus tarnybos atleidžiamiesiems šalių susitarimu, nustatomas atsižvelgiant į naujos redakcijos Valstybės tarnybos įstatymo projekte siūlomą analogišką reglamentavimą.

4.12. Statuto projekte siūloma pareigūnų kasmetinių atostogų trukmę susieti su ištarnautais metais. Toks reglamentavimas šiuo metu nustatytas Vidaus tarnybos statute, Tarnybos KD statute, Specialiųjų tyrimų tarnybos statute ir Žvalgybos įstatyme. Taip pat atsižvelgiant į naujos redakcijos Darbo kodekso atitinkamas nuostatas, siūloma pareigūnų kasmetines atostogas skaičiuoti darbo dienomis.

4.13. Statuto projekte siūloma atsisakyti muitinės ir pataisos pareigūnų tarnybos pratęsimų ir nustatyti tarnybos trukmę priklausomai nuo turimo laipsnio: pirminės grandies pareigūnams – kol sukaks 55 metus, vidurinės grandies pareigūnams – kol sukaks 60 metų, aukštesniosios ir aukščiausios grandies pareigūnams – kol sukaks 65 metus.

4.14. Statuto projekte siūloma įtvirtinti mentorystės institutą. Toks pasiūlymas leistų įgyvendinti Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 121.4 punkte įtvirtintą siekį – valstybės tarnyboje įvesti mentoriaus etatą. Toks etatas, skirtas iš tarnybos dėl amžiaus atleidžiamiesiems pareigūnams, leistų jiems savo patirtį perduoti jauniems kolegoms, prisidėti tęsiant pradėtus ilgalaikius darbus.

4.15. Siekiant efektyviau įvertinti vidaus tarnybos specifiką ir išvengti praktikoje pasitaikančių problemų, kai reikia spręsti dėl Valstybės tarnybos įstatymo ir vidaus tarnybą reglamentuojančio įstatymo nuostatų santykio, o kartais net prieštaravimų, siūloma nustatyti, kad Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos vidaus tarnybos sistemos pareigūnams netaikomos, išskyrus kriterijus, kuriais vadovaujantis statutinės įstaigos skirstomos į grupes, ir aktualias Valstybės tarnybos įstatymo nuostatas reglamentuoti statuto projekte.

Atsižvelgiant į tai, atsisakoma Vidaus reikalų ministerijos kadru rezervu teisinio reguliavimo, nustatant garantijas pareigūnams, įtrauktiems į Vidaus reikalų ministerijos kadru rezervą vidaus reikalų ministro įsakymu iki statuto projekto įsigaliojimo.

4.16. Siūloma atitinkamus su pataisos pareigūnų veikla susijusius klausimus, taip pat prievartos priemonės ir jų naudojimo sąlygas bei šaunamojo ginklo naudojimą reglamentuoti Lietuvos Respublikos pataisos pareigūnų veiklos įstatymo projekte.

4.17. Įgyvendinus Lietuvos Respublikos tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymą ir statuto projekto nuostatas, atsižvelgiant į priėmimo į muitinę, pareigūnų mokymo darbui muitinėje ir jų kvalifikacijos tobulinimo ypatumus (būtinai

specializuotas įvadinis mokymas ir pareigūnų, atliekančių muitinį tikrinimą ir įforminimą muitinės poste ar vykančių mobiliųjų grupių pareigūnų, tarifų, muitinės procedūrų ir kitų statutinių padalinių pareigūnų funkcijas, kvalifikacijos palaikymas, kurį šiuo metu gali įgyvendinti tik Muitinės mokymo centras), iškilis poreikis tvirtinti atitinkamas kvalifikacijos tobulinimo programas. Muitinės departamento generalinis direktorius negali tvirtinti muitinės pareigūnų kvalifikacijos tobulinimo programų, kurių trukmė ilgesnė kaip 8 akademinės valandos (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 28 d. nutarimu Nr. 1575 patvirtinto Valstybės tarnautojų mokymo organizavimo tvarkos aprašo 4 punktas), nors šias programas gali parengti ir įvertinti tik muitinėje dirbantys šios srities specialistai. Užtikrinant nuolatinį muitinės personalo kvalifikacijos tobulinimą, kartu teikiamame Lietuvos Respublikos muitinės įstatymo Nr. IX-2183 3, 7, 15, 17 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18¹ ir 18² straipsniais įstatymo projekte užtikrinamas Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 1998 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 171 „Dėl Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 18.15 papunktyje nustatytos Muitinės departamento generalinio direktoriaus funkcijos įgyvendinimas. Taip pat į minėtą projektą perkeltos Tarnybos muitinėje statuto 5¹ straipsnio, 12 straipsnio 2 dalies nuostatos, užtikrinančios nuo 2012 m. sausio 1 d. įsigaliojusio 2011 m. gruodžio 23 d. Lietuvos Respublikos tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto 4, 5, 12, 13, 25, 27, 28, 28¹, 29, 32, 34, 49, 51, 52, 53, 53¹, 54, 55¹ straipsnių pakeitimo ir statuto papildymo 5¹ straipsniu įstatymo Nr. XI-1903 įgyvendinimą, galiojančių muitinės postų pareigūnų tarnybos vietos ir pareigų atlikimo vietos nustatymą ir pakeitimą, susijusį su Lietuvos Respublikos muitinės įstatyme nustatyta teritorinės muitinės veiklos zona, taip pat muitinėje vykdomos korupcijos prevencijos, informacijos apie galimai neteisėtas muitinės personalo veikas tikrinimo priemonės, reguliuojamos Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 1998 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 171 „Dėl Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 18.13, 18.19 papunkčiais ir Muitinės departamento generalinio direktoriaus įsakymais.

4.18. Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 18, 26, 28 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-888 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektais, atsižvelgiant į statuto projektą, tikslinamos nuostatos, susijusios su pataisos pareigūnų profesiniu mokymu.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Laukiami teigiami statuto projekto rezultatai aptarti 4 punkte.

Priėmus statuto projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Statuto projektas nesusijęs su įtaka kriminogeninei situacijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Statuto projektas nesusijęs su įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kartu su statuto projektu teikiami jam įgyvendinti reikalingi kitų įstatymų pakeitimo projektai: Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos muitinės įstatymo Nr. IX-2183 3, 7, 15, 17 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18¹ ir 18² straipsniais įstatymo, Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto patvirtinimo įstatymo Nr. VIII-1631 pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto patvirtinimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1635 pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos pataisos pareigūnų veiklos įstatymo, Lietuvos Respublikos probacijos įstatymo Nr. XI-1860 2 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto patvirtinimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1986 pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 23 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 4 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 18, 26, 28 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-888 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektai.

Taip pat pažymėtina, kad statuto projektas ir su juo susiję įstatymų projektai turi būti svarstomi kartu su naujos redakcijos Valstybės tarnybos įstatymo projektu.

9. Ar projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Statuto projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų. Statuto projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai bus įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Statuto projekto nuostatos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos dokumentams neprieštarauja.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus statuto projektą, ne vėliau kaip iki 2019 m. sausio 1 d. bus būtina atsižvelgiant į statuto projekto nuostatas pakeisti šiuos teisės aktus:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. gruodžio 5 d. nutarimą Nr. 530 „Dėl asmenų draudimo valstybės lėšomis ir kompensacijų mokėjimo juos sužeidus arba jiems žuvus ryšium su tarnyba sąlygų“;

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 13 d. nutarimą Nr. 228 „Dėl Suimtųjų ir nuteistųjų darbo apmokėjimo tvarkos aprašo“;

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 12 d. nutarimą Nr. 346 „Dėl Pataisos pareigūno ir jo šeimos persikėlimo išlaidų kompensavimo tvarkos nustatymo“;

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 19 d. nutarimą Nr. 1167 „Dėl Vienkartinį piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 4 d. nutarimą Nr. 1575 „Dėl Pareigūnų ir valstybės tarnautojų, tiesiogiai dalyvavusių išaiškinant (ištiriant) nusikaltimus ir kitus teisės pažeidimus, kuriais padaryta (galėjo būti padaryta) turtinė žala valstybei, skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 5 d. nutarimą Nr. 1134 „Dėl Pareigūnų, žuvusių vykdant tarnybines pareigas arba mirusių dėl priežasčių, susijusių su tarnyba, ir kursantų, mirusių dėl priežasčių, susijusių su profesiniu ar įvadinio mokymu, valstybės apmokamų laidojimo išlaidų aprašo patvirtinimo“;

7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 9 d. nutarimą Nr. 1149 „Dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų vidaus tarnybos sistemos pareigūnams apmokėjimo tvarkos nustatymo“;

8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 18 d. nutarimą Nr. 1426 „Dėl Vidaus reikalų pareigūnų registro įsteigimo ir Vidaus reikalų pareigūnų registro nuostatų patvirtinimo“;

9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gruodžio 2 d. nutarimą Nr. 1510 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statutą“;

10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gruodžio 3 d. nutarimą Nr. 1519 „Dėl Tarnybos ir mokymosi kitose valstybėse laiko įskaitymo į pataisos pareigūno tarnybos stažą tvarkos nustatymo“;

11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 2 d. nutarimą Nr. 1 „Dėl Lietuvos Respublikos muitinės garbės ženklų ir atminimo medalių pavyzdžių patvirtinimo“;

12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 9 d. nutarimą Nr. 258 „Dėl butpinigių vidaus tarnybos sistemos pareigūnams dydžių sąrašo patvirtinimo ir mokėjimo“;

13. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 22 d. nutarimą Nr. 309 „Dėl Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatų patvirtinimo“;

14. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimą Nr. 526 „Dėl dienpinigių ir kitų tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo“;

15. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 2 d. nutarimą Nr. 1130 „Dėl Pataisos pareigūno, vidaus tarnybos sistemos pareigūno ar kursanto sveikatos sutrikdymo sunkumo masto nustatymo taisyklių ir Pataisos pareigūnų, vidaus tarnybos sistemos pareigūnų ar kursantų sunkių, apysunkių ir lengvų sužeidimų, traumų bei kitų sveikatos sutrikdymų sąrašo patvirtinimo“;

16. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. sausio 16 d. nutarimą Nr. 38 „Dėl priemokos vidaus tarnybos sistemos pareigūnams, tarnaujantiems misijose užsienyje, nustatymo“;

17. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. rugpjūčio 27 d. nutarimą Nr. 826 „Dėl Persikėlimo išlaidų, susijusių su laikinu Lietuvos Respublikos muitinės pareigūno perkėlimu, apmokėjimo taisyklių patvirtinimo“;

18. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 20 d. nutarimą Nr. 239 „Dėl vidutinio darbo užmokesčio ir gautos ligos išmokos skirtumo kompensavimo vidaus tarnybos sistemos, pataisos, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos, žvalgybos pareigūnams, kurie tapo laikinai nedarbingi dėl tarnybinių pareigų atlikimo arba kurių laikinasis nedarbingumas susijęs su tarnybinių pareigų atlikimu, ir profesinės karo tarnybos kariams, taip pat kariams savanoriams, kitiems aktyviojo rezervo kariams, parengtojo rezervo kariams, pašauktiems į pratybas, mokymus ar vykdyti tarnybos užduočių, kurie tapo laikinai nedarbingi dėl tarnybinių pareigų atlikimo“;

19. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. spalio 7 d. nutarimą Nr. 1057 „Dėl Vidaus reikalų ir pataisos pareigūnų profesinio mokymo įstaigų profesinio mokymo lėšų skaičiavimo vienam mokiniui metodikos patvirtinimo“;

20. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. nutarimą Nr. 1339 „Dėl Studijų kainos apmokėjimo ir paramos teikimo asmenims, kurie mokosi švietimo įstaigose pagal vidaus tarnybos sistemai reikalingų specialybių studijų programas, tvarkos aprašo patvirtinimo“;

21. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. vasario 10 d. nutarimą Nr. 129 „Dėl Kenksmingųjų veiksnių valdymo vidaus tarnybos sistemoje tvarkos aprašo patvirtinimo“;

22. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. gegužės 11 d. nutarimą Nr. 476 „Dėl Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų aprūpinimo tarnybiniu butu (tarnybine gyvenamąja patalpa) tvarkos aprašo ir Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų, kurie dėl tarnybinio būtinumo arba rotacijos tvarka perkelti į kitas pareigūno pareigas kitoje gyvenamojoje vietovėje, buto ar gyvenamosios patalpos tarnybos vietovėje išlaikymo ir važiavimo į tarnybos vietą ir iš jos keleiviniu ar asmeniniu transportu išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

23. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. lapkričio 23 d. nutarimą Nr. 1162 „Dėl Specialiųjų priemonių specifikacijos ir Specialiųjų priemonių panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

24. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. lapkričio 30 d. nutarimą Nr. 1190 „Dėl Pareigūnų parengimo veikti situacijomis, susijusiomis su psichinės, fizinės prievartos, šaunamojo ginklo ar sprogmenų naudojimu, ir jų sugebėjimo veikti tokiomis situacijomis tikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Statuto projekto nuostatoms, susijusioms su pareigūnų pareiginių algų mažiausių koeficientų atitinkamose pareigybių grupėse padidiniu, įgyvendinti vidaus reikalų ministro valdymo srities statutinėms įstaigoms preliminarium vertinimu papildomai reikės apie 4,88 mln. eurų (įskaitant socialinio draudimo įmokas). Nuostatoms, susijusioms su priedo už tarnybos stažą didinimu kasmet po 1 procentą, įgyvendinti preliminarium vertinimu papildomai kasmet reikės apie 1,7 mln. eurų (įskaitant socialinio draudimo įmokas).

Teisingumo ministro valdymo srities statutinėms įstaigoms nuostatoms, susijusioms su didesnių priedų už laipsnius nustatymu, įgyvendinti papildomai reikės 2404,2 tūkst. eurų (kartu su socialinio draudimo įmokomis), šis lėšų poreikis buvo nurodytas priimant Tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto antrojo skirsnio ir 10, 11, 13, 16, 18, 23, 24, 29, 30, 33, 34, 36, 37, 38, 40, 43, 44, 46, 47 straipsnių pakeitimo, Statuto papildymo 10¹, 16¹, 29¹, 35¹, 38¹ straipsniais ir priedu ir 48 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymą Nr. XIII-697. Papildomų lėšų statuto projekto nuostatoms įgyvendinti nereikės.

Finansų ministro valdymo srities statutinėms įstaigoms Vidaus tarnybos statuto nuostatoms įgyvendinti papildomai reikės 2887,4 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų per metus (iš jų darbo užmokesčiui – 2090,3 tūkst. eurų, socialinio draudimo įmokoms – 637,1 tūkst. eurų, papildomoms socialinėms garantijoms, išskyrus pareigūnų sveikatos priežiūrą, – 160 tūkst. eurų). Atsižvelgiant į tai, kad statuto projekte finansų ministro valdymo srities statutinėse įstaigose tarnaujantiems pareigūnams siūloma nustatyti naują socialinę garantiją – papildomai per programas iš valstybės biudžeto remiamą pareigūnų sveikatos priežiūrą, papildomai reikės apie 20 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų per metus, šias lėšas skiriant Vidaus reikalų ministerijai.

Igyvendinant siūlomą priimti Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą apie 110 teisingumo ministro valdymo srities statutinėse įstaigose tarnaujančių statutinių valstybės tarnautojų statusas turėtų būti keičiamas į karjeros valstybės tarnautojų statusą. Visiems minėtiems statutiniams valstybės tarnautojams, nesutikusiems būti perkeltiems į karjeros valstybės tarnautojų pareigas ar kitas jiems pasiūlytas statutinio valstybės tarnautojo pareigas, išieitinėms kompensacijoms reikėtų apie 804,9 tūkst. eurų (kartu su socialinio draudimo įmokomis), tačiau pažymėtina, kad minėtos kompensacijos bus mokamos iš Kalėjų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2018 metais valstybės biudžete patvirtintų asignavimų.

Igyvendinant siūlomą priimti Lietuvos Respublikos tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą apie 588 finansų ministro valdymo srities statutinėse įstaigose tarnaujančių statutinių valstybės tarnautojų statusas turėtų būti keičiamas į karjeros valstybės tarnautojų statusą, šių asmenų darbo užmokesčiui (dėl didesnių priedų už kvalifikacines klases ir kompensacinio priedo sumažėjus darbo užmokesčiui) papildomai reikės 241,2 tūkst. eurų (kartu su socialinio draudimo įmokomis) per metus. Visiems minėtiems statutiniams valstybės tarnautojams, nesutikusiems būti perkeltiems į karjeros valstybės tarnautojų pareigas ar kitas jiems pasiūlytas statutinio valstybės tarnautojo pareigas, išieitinėms kompensacijoms reikėtų apie 3357,9 tūkst. eurų (kartu su socialinio draudimo įmokomis), tačiau pažymėtina, kad minėtos kompensacijos bus mokamos iš Muitinės departamentui prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2018 metais valstybės biudžete patvirtintų asignavimų.

13. Projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Statuto projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Statuto projekto reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“: „vidaus tarnyba“, „pareigūnas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
